

Samenwerkingsverband
Drechtsteden

Routeboek
Preventie verzuim en
thuiszitters
SWV PO
Drechtsteden

Conceptversie 0.8	14-7-2021	Nieuwe vormgeving en aangevulde inhoud bespreken in MT
	2021	Vaststellen als aanvulling op eerder vastgestelde notitie in adviesraad en AV
Versie 1.0	Oktober 2021	Implementatie kernteams en IB

Inhoud

Inleiding.....	3
Processchema op hoofdlijnen	4
Hoofdstuk 1: Preventie.....	8
1.1 School	8
1.2 Preventie door basisondersteuning en vormgeving zorgplicht (de vier V's)	8
1.3 Verzuim.....	9
1.4 Leerling zit onvoldoende in de groep.....	12
1.5 School in gesprek met leerling en ouders	12
1.6 Verzuim stopt, leerling volgt onderwijs	12
1.7 Ondersteuningsteam (OT).....	12
1.8 JGZ	13
1.9 Ontheffing - vrijstelling.....	13
Hoofdstuk 2: Passend aanbod.....	14
2.1. Volledig onderwijsaanbod.....	14
2.2 Maatwerk	14
2.3 Afstandsonderwijs.....	14
2.4 Brugplaats onderwijs SBO met route toeleiding.....	15
2.5 Brugplaats zorg met onderwijs KDC-ASVZ	17
2.6 Pilot zorg in onderwijs ASVZ-SPON	19
2.7 Ondersteuning CCE en het BREN	19
2.8 Goal	19
2.9 Doorzettingsmacht en -kracht.....	20
Hoofdstuk 3: Landelijk en regionaal.....	22
3.1 Info leerplicht en wetgeving aangepaste schooltijden	22
3.2 Info Meldcode, Veilig Thuis en beschermingstafel	24
3.3 Doe-agenda thuiszitters, een regionale aanpak	26
3.4 De kracht om door te zetten, rapportage met adviezen	26

Inleiding

Het 'routeboek preventie verzuim en thuiszitters PO' van het Samenwerkingsverband Drechtsteden is geschreven voor de basisscholen binnen dit samenwerkingsverband.

Dit document is een geactualiseerde versie van de notitie preventie thuiszitters uit 2020.

Het document bevat een 'processchema op hoofdlijnen'. In de drie hoofdstukken die daarna volgen worden de stappen uit het schema verder uitgewerkt:

- Het eerste hoofdstuk gaat over preventie op de basisscholen. Hierin staat beschreven wat een school kan doen wanneer het te maken heeft met verzuim en dreigend thuiszitten.
- In het tweede hoofdstuk staat beschreven welke mogelijkheden er zijn voor leerlingen voor wie het (tijdelijk) niet mogelijk is om het reguliere programma op school te volgen.
- Het laatste hoofdstuk gaat over regelgeving en landelijke ontwikkelingen op dit gebied.

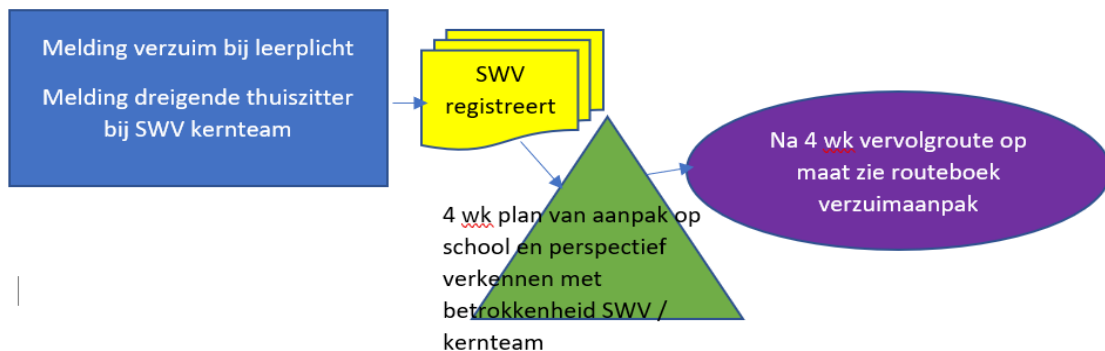
Wij hopen dat het document duidelijkheid geeft op het gebied van verzuim en (dreigend) thuiszitten.

Juli 2021

Wanda Boele

Carla Hebels

Processchema op hoofdlijnen

Handelingsstappen bij dreigend thuiszitten indien er een kernteam aan de school gekoppeld is:

1. IB-er bespreekt leerling met complexe ondersteuningsvraag op gebied van gedrag eerst met ouders en daarna met het kernteam en waar nodig in het OT-breed. Dit gebeurt zo snel mogelijk na de signalering dat de leerling klachten heeft die het leren belemmeren en een patroon in het verzuim ontstaat.
2. De school meldt het verzuim consequent in de verzuimregistratie van DUO.
3. In overleg met de orthopedagoog uit het kernteam wordt een regisseur thuiszitten uit het SWV aangesteld en wordt er een voorstel gedaan voor een regisseur namens het schoolbestuur.
4. De regisseur vanuit het SWV start een logboek in het registratiedocument thuiszitters op SharePoint van het SWV en houdt deze per actie bij. De inzet voor een casus dreigend thuiszitten wordt geraamd op 6 tot 10 uur.
5. De regisseur van het schoolbestuur wordt aangewezen en bekostigd door het schoolbestuur.
6. De regisseurs stemmen met elkaar rollen en wijze van communiceren af, lichten de leerplichtambtenaar in en spreken af op welke wijze het jeugdteam betrokken wordt in het handelingsgerichte gesprek over de leerling.
7. Wanneer de dreigende thuiszitterssituatie escaleert en meer aandacht vraagt (als de leerling meer dan 3 dagen per week thuis is) wordt de zorgwekkende situatie weer met de ouders besproken na vooroverleg door de regisseurs en waar wenselijk en mogelijk in het OT. De regisseur van school geeft bij de ouders aan dat meldingen gedaan zullen worden via DUO naar leerplicht en naar het SWV.
8. Er gaat een periode van vier weken in waarin de school zelf alles op alles zet om de leerling binnen of buiten de school een onderwijsaanbod te geven. Beide regisseurs monitoren de situatie en eerdere initiatieven. Wat heeft de leerling of de school nodig van het SWV? Wat maakt dat de schoolgang belemmerd wordt? Is deze belemmering door maatwerk te ondervangen? Kan er gewerkt worden aan een plan van aanpak in een Onderwijs-Zorg arrangement? Kan de school de weg vinden naar Jeugdhulp en wat kan het SWV hierin betekenen? Bij twijfel wordt de sectordirecteur van het gebied geraadpleegd.
9. De melding van verzuim door de IB-er vindt plaats als er sprake is van:
 - vermoedelijk ongeoorloofd verzuim van zestien uur leestijd in een periode van vier weken.
 - negen keer te laat komen (bij het begin van de schooldag of tijdens de les).
10. De IB-er kan leerplicht (elke gemeente heeft een eigen leerplichtambtenaar) ook vragen om mee te denken wanneer (ongeoorloofd) verzuim de ontwikkeling belemmert. De volgende zaken zijn dan van belang:
 - Welke afspraken zijn er gemaakt tussen school en ouders?

- Worden de afspraken opgevolgd? Zo nee, moet leerplicht handhaven?
 - Is er een plan van aanpak om de schoolgang op te bouwen?
 - Is het ziekteverzuim of ongeoorloofd verzuim?
 - Is er sprake van aanpassing onderwijstijd? Zo ja, dan dient het bevoegd gezag hier een aanvraag voor in te dienen bij de inspectie.
11. De twee regisseurs ontwerpen met de school een plan van aanpak voor opbouw van de onderwijstijd. Indien nodig wordt het kernteam erbij betrokken. Dit plan wordt uitgevoerd. Er wordt gezorgd voor partnerschap met de ouders. Er zijn zeer regelmatige evaluatiemomenten (wellicht dagelijks).
 12. In deze periode kan bij een complexe gedrags-ondersteuningsvraag waarbij jeugdhulp ook een rol speelt, het CCE (Centrum voor Consultatie en Expertise) worden geconsulteerd tijdens een telefonisch overleg. Het SWV kent een vaste contactpersoon bij het CCE.
 13. De regisseur vanuit het SWV monitort de voortgang en kijkt met de school mee of de situatie een positieve opgaande lijn kent, in hoeverre de leerling, ouders en jeugdhulp partner zijn in de oplossing. Na vier weken wordt nogmaals gekeken of het wenselijk is dat het SWV door de inzet van tijdelijk extra maatwerk de situatie positief kan beïnvloeden.
 14. Binnen vier weken wordt duidelijk of onderwijs nog mogelijk is of dat zorg voorliggend is. Dan gaan de acties lopen richting een passender onderwijs/jeugdhulp aanbod of een overbrugging daar naartoe. De beide regisseurs blijven betrokken bij de voortgang. Bij een overbrugging is er altijd sprake van aanpassing van onderwijstijd en zal dit gemeld moeten worden aan de inspectie.
 15. Als het nieuwe onderwijs- en/of zorgperspectief helder is, besproken is in het OT en op korte termijn gerealiseerd kan worden, dan begeleidt de IB-er een soepele overstap.
 16. Wanneer er sprake is van een langere realisatieperiode kan een brugplaats worden ingezet wanneer er wachtlijsten zijn voor het meest passende perspectief en/of het huidige school- of jeugdhulpaanbod niet afdoende is. De brugplaats kan ook gebruikt worden om juist eerst helder te krijgen wat het meest passende aanbod kan zijn voor deze leerling. Een brugplaatsing is alleen mogelijk wanneer er op het SBO of ASVZ daadwerkelijk individuele begeleiding voor de leerling gerealiseerd kan worden. Met het kernteam kan de mogelijkheid tot brugplaatsing worden besproken, maar oriëntatie op de aanmelding bij SBO verloopt volgens de procedure in paragraaf 2.4.
Andere toeleidingsroutes zijn:
 - Overbrugging op het KDC (zie paragraaf 2.5).
 - Overbrugging bij GOAL (zie paragraaf 2.8).
 17. De beide regisseurs blijven tijdens de brugplaatstijd de initiatiefnemers tot overleg tussen alle betrokkenen en zij dragen de verantwoordelijkheid van het monitoren en het werken aan een passend perspectief.
 18. Bij afronding van het traject wordt door de regisseur van het SWV met een korte notitie in de thuiszittersregistratie verslag gedaan van de resultaten van de interventie. Deze registratie wordt gebruikt voor kwartaalreportages naar de inspectie.

Handelingsstappen bij dreigend thuiszitten indien er geen kernteam aan de school gekoppeld is, zoals bij een SBO of SO:

1. IB-er bespreekt leerling met complexe ondersteuningsvraag op gebied van gedrag eerst met ouders en daarna met de schooleigen orthopedagoog en waar nodig in het OT. Dit gebeurt zo snel mogelijk na de signalering dat de leerling klachten heeft die het leren ernstig belemmeren en een patroon in het verzuim ontstaat.
2. De school meldt het verzuim consequent in de verzuimregistratie van DUO.

3. Wanneer de school dan nog twijfels heeft over vervolgstappen kan het de contactpersoon van het SWV benaderen voor een consult.
4. De contactpersoon vanuit het SWV start een logboek in het registratiedocument thuiszitters op SharePoint van het SWV en houdt deze per actie bij. Hij/zij ontvangt de meest actuele informatie van de IB.
5. De school heeft de regie en licht de leerplichtambtenaar in en spreekt met ouders af op welke wijze mogelijk het jeugdteam betrokken wordt in het handelingsgerichte gesprek over de leerling.
6. Wanneer de dreigende thuiszitterssituatie escaleert en meer aandacht vraagt (als de leerling meer dan 3 dagen per week thuis is) wordt de zorgwekkende situatie weer met de ouders besproken in het OT. De IB geeft bij de ouders aan dat meldingen gedaan zullen worden via DUO naar leerplicht en naar het SWV.
7. Er gaat een periode van vier weken in waarin de school zelf alles op alles zet om de leerling binnen of buiten de school een onderwijsaanbod te geven. De IB monitort de situatie en eerdere initiatieven en geeft dit door aan de contactpersoon van het SWV. Wat heeft de leerling of de school nodig van het SWV? Wat maakt dat de schoolgang belemmerd wordt? Is deze belemmering door maatwerk te ondervangen? Kan er gewerkt worden aan een plan van aanpak in een Onderwijs-Zorg arrangement? Kan de school de weg vinden naar Jeugdhulp en wat kan het SWV hierin betekenen? Bij twijfel wordt de sectordirecteur van het gebied geraadpleegd.
8. De thuiszittersmelding door de IB-er vindt plaats wanneer er sprake is van:
 - vermoedelijk ongeoorloofd verzuim van zestien uur lestijd in een periode van vier weken.
 - negen keer te laat komen (bij het begin van de schooldag of tijdens de les).
9. De IB-er kan leerplicht (elke gemeente heeft een eigen leerplichtambtenaar) ook vragen om mee te denken wanneer ongeoorloofd verzuim de ontwikkeling belemmert. De volgende zaken zijn dan van belang:
 - Welke afspraken zijn er gemaakt tussen school en ouders?
 - Worden de afspraken opgevolgd? Zo nee, moet leerplicht handhaven?
 - Is er een plan van aanpak om de schoolgang op te bouwen?
 - Is het ziekteverzuim of ongeoorloofd verzuim?
 - Is er sprake van aanpassing onderwijstijd? Zo ja, dan dient het bevoegd gezag hier een aanvraag voor in te dienen bij de inspectie.
10. De IB ontwerpt een plan van aanpak voor opbouw van de onderwijstijd. Indien nodig wordt de contactpersoon van het SWV om advies gevraagd. Dit plan wordt uitgevoerd. Er wordt gezorgd voor partnerschap met de ouders. Er zijn zeer regelmatige evaluatiemomenten (wellicht dagelijks).
11. In deze periode kan bij een complexe gedrags-ondersteuningsvraag waarbij jeugdhulp ook een rol speelt, het CCE (Centrum voor Consultatie en Expertise) worden geconsulteerd tijdens een telefonisch overleg. Het SWV kent een vaste contactpersoon bij het CCE.
12. De contactpersoon vanuit het SWV ontvangt updates van school en kijkt mee of de situatie een positieve opgaande lijn kent, in hoeverre de leerling, ouders en jeugdhulp partner zijn in de oplossing. Na vier weken wordt nogmaals gekeken of het wenselijk is dat het SWV door de inzet van tijdelijk extra maatwerk de situatie positief kan beïnvloeden.
13. Binnen vier weken wordt duidelijk of onderwijs nog mogelijk is of dat zorg voorliggend is. Dan gaan de acties lopen richting een passender onderwijs/jeugdhulp aanbod of een overbrugging daar naartoe. De school blijft betrokken bij de voortgang. Bij een overbrugging is er altijd sprake van aanpassing van onderwijstijd en zal dit gemeld moeten worden aan de inspectie.
14. Als het nieuwe onderwijs- en/of zorgperspectief helder is, besproken is in het OT en op korte termijn gerealiseerd kan worden, dan begeleidt de IB-er een soepele overstap.
15. Wanneer er sprake is van een langere realisatieperiode kan een brugplaats worden ingezet wanneer er wachtlijsten zijn voor het meest passende perspectief en/of het huidige school- of jeugdhulpaanbod niet afdoende is. De locatie van de brugplaats is indien mogelijk voor

een SBO leerling bij de andere SBO, bij het ASVZ of indien van oriëntatie op het VO sprake is, bij Goal. De locatie voor een SO leerling is indien mogelijk bij het ASVZ. Een brugplaatsing is alleen mogelijk wanneer er op het SBO of ASVZ daadwerkelijk individuele begeleiding van de leerling gerealiseerd kan worden. Met de contactpersoon van het SWV kan de mogelijkheid tot brugplaatsing worden besproken, maar oriëntatie op de aanmelding bij SBO verloopt volgens de procedure in paragraaf 2.4.

Andere opties zijn

- Overbrugging op de school zelf met de daartoe beschikbare onderwijsassistent en eventueel extra middelen uit het SWV (het schoolbestuur bespreekt dit met het SWV).
- Overbrugging op het KDC van ASVZ (zie paragraaf 2.5).
- Overbrugging bij GOAL (zie paragraaf 2.8).

16. De school / IB blijft tijdens de brugplaatstijd de initiatiefnemer tot overleg tussen alle betrokkenen en zij draagt de verantwoording van het monitoren, het doorgeven van de ontwikkelingen aan het SWV en het werken aan een passend perspectief.
17. Bij afronding van het traject wordt door de contactpersoon van het SWV met een korte notitie in de thuiszittersregistratie verslag gedaan van de resultaten van de interventie. Deze registratie wordt gebruikt voor kwartaalreportages naar de inspectie.

Hoofdstuk 1: Preventie

1.1 School

In de thuiszittersaanpak staat preventie voorop. Dit begint op school. Als leerlingen verzuimen kan dat een aanwijzing zijn voor problemen op school, in de thuissituatie of met de gezondheid. Daarom is het van belang om de eerste signalen van verzuim te herkennen. Scholen zetten indien nodig stappen zoals beschreven in de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling.

1.2 Preventie door basisondersteuning en vormgeving zorgplicht (de vier V's)

Basisondersteuning houdt in dat met handelingsgericht werken op elk ontwikkelingsgebied kinderen binnen het onderwijs worden gevolgd. Zo is **VROEGSIGNALERING** mogelijk en kan het onderwijsaanbod bijtijds worden aangepast of de ondersteuningsvraag verder worden verkend in een consult met orthopedagoog en/of onderwijsspecialist. De school bespreekt de vraag in het ondersteuningsteam wanneer extra ondersteuning nodig blijkt.

VEILIGHEID: De ondersteuningscultuur in een school is van groot belang. Uit recent onderzoek onder onze scholen (Hebels, 2018) is gebleken dat preventie start bij de leerkracht die zich veilig genoeg voelt om de eigen ondersteuningsvraag in het schoolteam te durven stellen. Duidelijkheid in ondersteuningsniveaus en weten hoe je de stappen doorloopt, en op welke ondersteuning je mag rekenen is cruciaal. In het onderzoek van Oberon, Kohnstamm instituut en KBA Nijmegen (2019) over de basisondersteuning is gebleken dat leerkrachten die elkaar consulteren een sterke basisondersteuning kunnen neerzetten.

VERBINDING: De intern begeleider is in de stappen naar extra ondersteuning de casemanager. De casemanager draagt zorg voor verbinding tussen en met betrokken (adviserende) professionals, maar vooraleerst staat de verbinding met de leerling en diens ouders/verzorgers centraal. De leerkracht is de eerste contactpersoon voor leerling en ouders en heeft ondersteuning nodig in het onderhouden van deze verbinding. Menig ouder geeft aan te laat de ernst van de vraag rond hun kind te kennen (Jeugd Ervaringen Team, SOJ ZHZ, 2017) Oplossingen kunnen niet gezocht worden zonder de communicatie met ouders. Leerlingen die dreigend thuiszitten verliezen gaandeweg de verbinding met de school, de leerkracht en de klasgenoten. De afstand wordt vergroot wanneer ook ouders hun vertrouwen in de school en hulpverleners verliezen door een te langzaam proces. Voorkom dit door een stevige regie op het proces en zorgvuldige communicatie.

VERKEN: Zorgplicht van de school krijgt vorm door het handelingsgericht werken, het tijdig signaleren, het doorlopen van de verschillende ondersteuningsniveaus en de leerling tijdig te bespreken met de orthopedagoog of onderwijsspecialist en/of in het ondersteuningsteam. Zorgplicht betekent het kind niet loslaten wanneer het moeilijk wordt, je tot het uiterste inzetten in het verkennen van maatwerkoplossingen, bijvoorbeeld gesteund door professionals van het samenwerkingsverband of jeugdteam, maar ook binnen de eigen schoolorganisatie in samenwerking met jeugdprofessionals. In deze samenwerking ligt de sleutel, met name bij leerlingen met angst- en depressie problematiek, een veel gesignaleerde factor bij thuiszitten in de Drechtsteden.

Gemeenten zetten stevig in op de verbinding onderwijs-jeugdhulp door de professionals vooruit te schuiven en op de vindplaats, de school, te positioneren. Jeugdprofessionals op locatie (JOL), schoolmaatschappelijk werkers, jeugdartsen of jeugdverpleegkundigen komen naar de school, hebben

zitting in de ondersteuningsteams en adviseren in casuïstiek. Er wordt ten tijde van het schrijven van deze notitie gewerkt aan het realiseren van een vaste schakel (vroegsignalering en verwijzen met mandaat) en inzet van een perceel jeugdhulp op school.

1.3 Verzuim

Formele definities:

Verzuim	Ongeoorloofd verzuim van 16 uur in vier weken
Langdurig relatief verzuim	Ongeoorloofd aaneengesloten verzuim gedurende 4 of meer weken
Overig verzuim	Overig verzuim van minder dan 16 uur in 4 weken
Luxe verzuim	Ongeoorloofd verzuim vanwege vakantie buiten de schoolvakanties om
Absoluut verzuim	Leer- of kwalificatie plichtige jongere die die niet is ingeschreven op een school
Thuiszitter	Verzuim van meer dan 3 dagen per week dat langer dan 4 weken duurt (ook als dit onderdeel van een aanpak is).

Reden afwezigheid	Registreren als
Spijbelen <ul style="list-style-type: none"> • betreft hele uren of dagen; • reden onbekend of niet legitiem; • reden achteraf gemeld. 	Ongeoorloofd verzuim
Te laat komen: <ul style="list-style-type: none"> • bij aanvang van de schooldag en/of bij aanvang van een tussentijds lesuur; • reden onbekend of niet legitiem. 	Ongeoorloofd verzuim; te laat
Vrije dag/vakantie zonder toestemming (= luxe verzuim)	Ongeoorloofd verzuim
Bezoek (huis)arts, specialist en dergelijke, dat niet gemeld is volgens regels van de school.	Ongeoorloofd verzuim
Ziekte niet gemeld volgens regels school: <ul style="list-style-type: none"> • niet bijtijds gemeld; • niet gemeld door één van de ouders; • gemeld door leerling zelf; • geen schriftelijke verklaring afgegeven. 	Ongeoorloofd verzuim
Schorsing	Schorsing
Ziekte gemeld volgens regels school: <ul style="list-style-type: none"> • 's morgens (telefonisch) gemeld door één van de ouders; • bij hervatten onderwijs schriftelijke verklaring afgegeven. 	Ziekte
Langdurig ziekteverzuim	Ziekte
Bezoek (huis)arts, specialist e.d. gemeld volgens de regels school	Geoorloofd verzuim; bezoek arts
Vrij verleend i.v.m. begrafenis, bruiloft, jubileum; Verlof aangevraagd volgens richtlijn Leerplichtwet	Geoorloofd verzuim; verlof
Vrij verleend i.v.m. gewichtige omstandigheden; Dit besluit ligt voor een periode t/m 10 dagen altijd bij de schooldirecteur, eventueel in samenspraak met de consulent LVS. Vrij verlenen voor meer dan 10 dagen wordt aangevraagd (via school) bij en besloten door de consulent LVS.	Geoorloofd verzuim; verlof, zie hiervoor ook de website www.dienstgezondheidjeugd.nl

De school is alert op risicofactoren voor verzuim. Van belang is dat scholen zicht hebben op de thuissituatie en op de schoolontwikkeling en de schoolbeleving van het kind.

De leerkracht heeft in dit stadium een belangrijke rol. Hoe eerder de leerkracht signaleert, hoe eerder er actie ondernomen kan worden. Investeren in de relatie met de leerling en zijn ouders is daarom van belang.

De school gaat bij twijfels of zorgen over het (ziekte)verzuim altijd eerst in gesprek met ouders (en het kind) en betreft ouders en kind actief bij het maken van een plan ter verbetering van de situatie. Ook kan de school Schoolmaatschappelijk werk vragen om met ouders (en kind) in gesprek te gaan over het verzuim.

Tip: Gebruik voor het overleg de [sprintkaart](#), een gesprektool.

De school is verantwoordelijk voor signaleren, registreren en melden van verzuim (Methodische Aanpak Schoolverzuim - MAS). Registratie van verzuim gebeurt via het eigen leerlingenadministratiesysteem van de school dat gekoppeld is aan het Verzuimregister van DUO.

Een school is **verplicht** om ongeoorloofd verzuim digitaal te melden via het eigen leerlingenadministratiesysteem bij DUO. Leerplicht werkt net als scholen met een digitaal administratiesysteem dat is aangesloten op het verzuimregister van DUO. Het Verzuimregister verbindt de registratie van de school met de acties door Leerplicht:

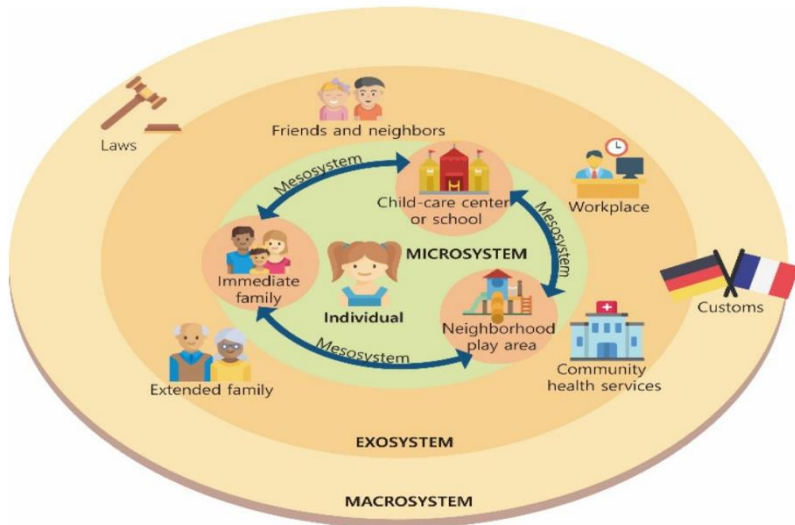
- Scholen kunnen in hun eigen administratie de verzuimmelding invoeren. Leerplicht krijgt alle verzuimmeldingen via één centrale plek in beeld.
- Door digitaal melden wordt de verzuimhistorie van de leerlingen beter inzichtelijk, waardoor Leerplicht een nieuwe melding beter kan beoordelen.
- De acties van Leerplicht worden ook in het Verzuimregister geregistreerd, zodat de school hier inzicht in heeft.

Scholen kunnen meer informatie vinden over het [Protocol Schoolverzuim](#) of [de MAS](#) via deze links.

De gezamenlijke visie van ketenpartners:

- I. Het doel van de aanpak is terug- / toeleiding naar een passend onderwijsprogramma.
- II. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp bij verzuim staat voorop
- III. Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim.
- IV. De aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, en kent maatwerk.

Uit onderzoek is bekend dat leerlingen die op de basisschool verzuimen of veelvuldig te laat komen/ te laat worden gebracht door de ouders een grote kans hebben om later uit te vallen op school en bijvoorbeeld geen diploma te halen. Hoe eerder je erbij bent, hoe beter. Op die manier kun je mogelijk grotere problemen voorkomen. Het is dus in het belang van de leerling om verzuim te melden en daarmee ook voor ouders. Soms zijn scholen terughoudend om verzuim te melden vanwege de verstandhouding met de ouders. De verzuimmelding wordt door Leerplicht ingezet om te kunnen helpen en vroegtijdig betrokken te zijn (licht waar het kan), echter kunnen er ook situaties zijn waarbij strafrechtelijk optreden noodzakelijk is (zwaar waar nodig). . Hoe beter de verzuimmelding wordt gevuld, bijvoorbeeld ook met de acties die school al heeft ondernomen, hoe beter de leerplichtambtenaar preventief kan helpen. In zijn algemeenheid geldt dat het belangrijk is Leerplicht vroeg in het proces te betrekken, waar nodig ook bij preventie en hoe om te gaan met onderlinge afspraken tussen ouders en school betreffende veelvuldig verzuim.

De term 'verzuim' op zichzelf geeft te weinig informatie over waarom de leerling niet op school aanwezig is, of over de manier waarop het verzuim zich uit. Elke vorm van verzuim vraagt een andere maatwerk of ketenaanpak, vorm te geven door alle betrokkenen in de cirkels rondom het kind. Iedereen kan invloed hebben, gebruik die invloed; zie figuur hiernaast : Bronfenbrenners ecologisch systeem

En raadpleeg voor een ketenaanpak De sociale kaart van Zuid-Holland Zuid (socialekaartzhz.nl).

Verzuim wordt problematisch genoemd

- wanneer de leerling in een periode van twee weken 25 procent van de schooltijd heeft gemist;
- wanneer de leerling gedurende een periode van ten minste twee weken het heel moeilijk vindt om naar school te komen of te blijven en dit het gezinsleven en/of het welzijn van de leerling significant verstoort;
- wanneer de leerling voor ten minste tien dagen afwezig is in een periode van vijftien weken.

Er zijn vier soorten problematisch verzuim te onderscheiden:

- weigeren om naar school te gaan;
- spijbelen;
- onthouden van schoolgang;
- uitsluiten van schoolgang.

Deze indeling kan helpen om de problematiek in een ondersteuningsteam nader te duiden, risico- en beschermende elementen beter in kaart te brengen, en interventies en preventiemaatregelen te concretiseren.

1.4 Leerling zit onvoldoende in de groep

In sommige gevallen lukt het een leerling niet om volledig mee te doen met het onderwijs. Dit zijn leerlingen waarvoor een school met ouders en noodzakelijke ondersteuning vanuit het OT op zoek is naar een passend aanbod (op de school zelf, op een andere school of met ondersteuning vanuit jeugdhulp). Het gaat bijvoorbeeld om leerlingen die wel op school zijn, maar veel tijd doorbrengen buiten hun eigen groep, om leerlingen die veelvuldig ziek zijn of om leerlingen die tijdelijk extern begeleid of behandeld worden.

T.a.v. het schorsen van leerlingen heeft elke school een eigen protocol. Als het vermoeden bestaat dat schorsen geen oplossing biedt, wordt het samenwerkingsverband ingeschakeld. Het kernteam wordt dan gevraagd om mee te denken.

1.5 School in gesprek met leerling en ouders

Als er sprake is van verzuim of als een kind niet of slechts gedeeltelijk meedoet aan het onderwijs, dan is de eerste stap een gesprek van de school met de ouders en leerling. Ook regelmatig te laat komen is een reden voor een gesprek met ouders. Doel van het gesprek is eerste signalen van verzuim te bespreken, op zoek te gaan naar eventuele oorzaken en oplossingen.

1.6 Verzuim stopt, leerling volgt onderwijs

Als na het gesprek met de ouders (en leerling), en eventueel extra ondersteuning, het verzuim stopt en de leerling weer in de groep terugkeert, is er geen noodzaak tot verdere actie. De uitkomst van het gesprek en de afspraken met ouders legt de school vast in het leerlingvolgsysteem. De eventuele gestarte registratie van het dreigend thuiszitten bij het samenwerkingsverband wordt afgesloten.

1.7 Ondersteuningsteam (OT)

Als het ondanks gesprekken met ouders en ondersteuning binnen de school niet lukt om een oplossing te vinden voor het verzuim, dan meldt de school de leerling aan bij het OT.

Iedere school heeft een OT. Er worden meerdere bijeenkomsten per jaar met het ondersteuningsteam georganiseerd in twee verschillende samenstellingen:

- De smalle OT-samenstelling; deze bestaat uit de ouder(s) van het kind, de interne begeleider (IB), de onderwijsspecialist, de orthopedagoog, eventueel aangevuld met andere specialisten. In deze samenstelling worden enkelvoudige ondersteuningsvragen besproken.
- De brede OT-samenstelling; hierbij wordt de smalle OT-samenstelling aangevuld met de jeugdarts/jeugdverpleegkundige, de schoolmaatschappelijk werker, jeugdprofessionals en betrokken onderwijsspecialisten vanuit het samenwerkingsverband. Ook bv. voogden, behandelaars en vertegenwoordigers van Leerplicht kunnen hierbij aanwezig zijn. In deze samenstelling worden meervoudige multidisciplinaire ondersteuningsvragen vanuit verschillende invalshoeken verder verkend. Er wordt nagegaan wat een passend onderwijs- en/of zorgaanbod zou kunnen zijn voor de leerling.

In beide gevallen is er een meerwaarde als de leerkracht deelneemt in de besprekingen van het OT. Het ondersteuningsteam analyseert de ondersteuningsvraag van de leerling en kan arrangeren. Dit betekent dat een vorm van extra ondersteuning zoals een arrangement op de huidige school mogelijk wordt. Andere mogelijkheden zijn een verwijzing richting het Speciaal Basisonderwijs (SBO) of het Speciaal Onderwijs (SO). Beide onderwijsvormen kennen tussenvoorzieningen (SBO+ / SO+) die maatwerk aanbod mogelijk maken.

1.8 JGZ

De school kan bij zorgwekkend (ziekte)verzuim een aanmelding doen bij de jeugdarts. De school bespreekt de aanmelding eerst met de ouders en vraagt hen om akkoord (mondeling akkoord volstaat). De jeugdarts roept de leerling en ouders op.

Als de ouders gehoor geven aan de oproep, wordt de leerling gezien door de jeugdarts en volgt een terugkoppeling aan de school.

Indien er geen gehoor wordt gegeven (ook niet na herhaalde oproep) volgt een DUO-melding van ongeoorloofd verzuim. Ouders worden over deze melding geïnformeerd door de school. Leerplicht gaat dan in gesprek met ouders en kind en bepaalt de vervolgstappen.

1.9 Ontheffing - vrijstelling

Alle kinderen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig.

De meeste kinderen gaan al naar school als ze 4 jaar zijn. Maar zij vallen dan nog niet onder de leerplicht. Zij zijn dan ook niet te kwalificeren als een (dreigende) thuiszitter, al is dit een zeer onwenselijke situatie die door goede zorgroutes vanuit consultatiebureau / peuterspeelzaal voorkomen moet worden. Soms kan een kind vrijstelling krijgen van de leerplicht. Dit gebeurt alleen in uitzonderingsgevallen. Denk aan een begrafenis of een huwelijk.

Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet of niet volledig naar school. Een ontheffing van de leerplicht, vrijstelling van geregeld schoolbezoek of maatwerk in onderwijstijd kan dan een (tijdelijke) oplossing bieden. De vrijstelling van de leerplicht of geregeld schoolbezoek vraagt de ouder aan via de leerplichtambtenaar. Maatwerk in onderwijstijd vraagt de school aan bij de onderwijsinspectie.

Wanneer er sprake is van een lichamelijke of psychische grond is een verklaring van een arts nodig. Dit mag niet de eigen behandelend arts, de huisarts of psycholoog/pedagoog zijn. De verklaring mag niet ouder dan drie maanden zijn. Een vrijstelling geldt voor de duur van een schooljaar. Alleen een vrijstelling wegens lichamelijke of psychische redenen kan worden afgegeven voor de gehele duur van de leerplicht. Een beroep op vrijstelling inschrijvingsplicht kan gedaan worden door het [formulier vrijstelling inschrijvingsplicht](#) in te vullen. Een beroep op vrijstelling is alleen rechtsgeldig als aan alle wettelijke voorschriften is voldaan.

Ook vraagt school een deskundigenadvies aan bij het SWV (kernteam of contactpersoon).

Wanneer leerplicht ontheffing of vrijstelling overweegt zal leerplicht de school of ouders bevragen op de mening van het SWV.

Wanneer er een ontheffing is van de leerplicht hoeft een kind niet meer ingeschreven te staan op een school. Daarmee is de school ook niet meer verantwoordelijk voor het onderwijs.

Hoofdstuk 2: Passend aanbod

Een passend aanbod kan bestaan uit een volledig onderwijsaanbod, een combinatie van onderwijs en jeugdhulp of een aanbod waarbij maatwerk geboden wordt aan de leerling.

Indien er wachtlijsten zijn voor een passend aanbod wordt gezocht naar extra ondersteuning in het onderwijs (met hulp van het samenwerkingsverband) of overbruggingszorg.

2.1. Volledig onderwijsaanbod

Voor het onderwijs geldt dat dit een regulier aanbod is, als dat mogelijk is. Daarnaast kan een leerling het onderwijs op de eigen school volgen, aangevuld met een arrangement. Ook kan overstappen naar een andere basisschool of naar een school voor S(B)O voor een meer passend onderwijsaanbod, tot de opties behoren.

2.2 Maatwerk

Als een regulier aanbod onvoldoende passend is voor een leerling, wordt er gezocht naar een oplossing op maat. Vanuit de overheid wordt gestimuleerd om naar inclusiever onderwijs te gaan. Op de scholen wordt maatwerk binnen de basisondersteuning verder verkend. Onder maatwerk verstaan we een geïntegreerd onderwijs-jeugdhulp aanbod waarbij leerlingen binnen een plan van aanpak met onderwijs en jeugdhulp ondersteuning het meest maximaal mogelijke onderwijs kunnen volgen. Dit plan van aanpak wordt door een ondersteuningsteam samengesteld, gefaciliteerd en geëvalueerd.

Vanuit het SWV wordt tevens meer maatwerk gezocht door gesprekken over een centraal symbioseaanbod van onderwijs, vormen van jeugdhulp en zorg aan te gaan met ketenpartners en pilots te faciliteren. In de volgende hoofdstukken wordt het huidig maatwerk aanbod toegelicht. De overheid verkent eveneens de mogelijkheden tot een centrale bekostiging van geïntegreerd onderwijs-zorg aanbod (2020).

2.3 Afstandsonderwijs

Onderwijs op afstand kan helpend zijn voor leerlingen die niet in staat zijn volledig onderwijs te volgen op school. In 2020-2021 werden scholen gesloten in het kader van de bestrijding van het Coronavirus. Hierdoor werden scholen voor een uitdaging geplaatst en werd in rap tempo ontdekt welke mogelijkheden er zijn in het vormgeven van onderwijs op afstand.

Dreigende thuiszittende kinderen haakten daardoor weer makkelijker aan bij het destijds reguliere onderwijsaanbod. Deze ervaring van de scholen helpt hen ook om in de toekomst gefaseerd maatwerk te leveren in het bieden van een passend (deels online) onderwijsaanbod voor dreigende thuiszittende leerlingen.

Scholen hebben mogelijkheden om thuisonderwijsbegeleiding met perspectief een spoedige terugkeer op school vanuit de arrangementsmiddelen vorm te geven. Soms is het lastig daarvoor geschikte professionals te vinden. Het SWV onderzoekt de optie om te werken met een centrale lerarenpool.

Het SWV beschikt tevens over een 'robotje AV1' dat zowel thuis als op school geïnstalleerd kan worden (meer informatie via <https://www.noisolation.com/nl/av1/>).

KPN KlasseContact kent ook onderwijs op afstand.

De richtlijnen voor de inzet van een AV1 en KlasseContact staan hieronder weergegeven.

Van groot belang is dat de inzet van afstandsonderwijs altijd onderdeel vormt van een normaliserend plan van aanpak waarbij gewerkt wordt aan het hervatten en opbouwen van de schoolgang.

Richtlijnen voor inzet van AV1 en KlasseContact binnen het SWV

Inzet KlasseContact	Inzet AV1
<ul style="list-style-type: none">• Doelgroep: chronisch of langdurig, ernstig (somatische) zieke leerlingen.• Minimaal te verwachten verzuim 8 weken gezien vanaf het moment van aanvraag.• Geen inzet mogelijk bij psychische ziektebeelden. Uitzondering: eetstoornissen en conversiestoornissen• Geen inzet voor leerlingen met bijvoorbeeld ADHD, autisme, angststoornissen en depressie.• Contra-indicatie voor SOLK. Dit houdt in dat leerlingen besproken worden met de consulent OZL om te kijken of inzet gewenst/ mogelijk is.• Grote beschikbaarheid landelijk.	<ul style="list-style-type: none">• Doelgroep: chronisch of langdurig, ernstig (somatische) zieke leerlingen; leerlingen die vanwege belemmeringen niet of slechts gedeeltelijk onderwijs kunnen volgen.• Geen restricties in de te verwachten verzuimduur.• Inzet van AV1 indien KlasseContact <u>niet</u> mogelijk is (zie richtlijnen onder Inzet KlasseContact).• Indien KlasseContact mogelijk is, dan is inzet van AV1 alleen mogelijk in uitzonderingsgevallen. Deze dienen eerst voorbesproken te worden met de coördinator AV1.• Beperkt aantal AV1's beschikbaar binnen het SWV.

Inzet van KlasseContact gaat altijd via een consulent Onderwijssteuning Zieke Leerlingen (OZL). In onze regio werken zij voor het Expertisecentrum Ziek en Onderwijs Rotterdam.
www.ziek-en-onderwijs.nl

De aanvraag van een AV1 gaat via de onderwijsspecialist van het kernteam naar coördinator AV1.

Alvorens een aanvraag gehonoreerd kan worden, zal eerst een gesprek plaatsvinden tussen de coördinator AV1, de IB-er en de onderwijsspecialist.

2.4 Brugplaats onderwijs SBO met route toeleiding

Wanneer onderwijs mogelijk is, een leerling in de groep kan functioneren, is het leerbaar. De gedragsvragen die zijn ontstaan hebben dan vaak hun oorsprong in leerproblematiek, bijvoorbeeld faalangst. De ondersteuningsbehoeften zijn rust, structuur, veiligheid en onderwijsaanbod op maat. Om dit te kunnen bepalen kunnen scholen de expertise van de orthopedagoog inzetten.

Wanneer onderwijs mogelijk is kan het nodig zijn de routes naar een passender lesplek (regulier onderwijs met arrangement in de huidige school of in een collega-BaOschoon, SBO/ SBO+/ SO) te verkennen. Daarvoor is het nodig om in gesprek te gaan met de betreffende onderwijsaanbieders.

Als de wachttijd naar een andere onderwijssoort korter is dan vier weken:

In de tijd voorafgaande aan de plaatsing bij een andere school krijgt de leerling een aangepast onderwijsaanbod vanuit de school. Dit kan in of buiten de school plaatsvinden (bv. deeltijdonderwijs of afstandsonderwijs door inzet van de AV1 robot). De directie en/of IB van de school oriënteren zich samen met de specialisten vanuit het SWV (orthopedagoog en/of onderwijsspecialist) op aanbod in of buiten de school. Al het mogelijke wordt gedaan binnen de basisondersteuning van de school om de ontstane gedragsproblematiek te normaliseren door het onderwijsaanbod aan te passen aan de ondersteuningsbehoeften. De verantwoordelijkheid voor deze fase ligt bij het schoolbestuur en de directie.

Als de wachttijd naar een andere onderwijssoort langer is dan vier weken, geldt vanaf de vijfde week: Als na vier weken inzet van de school blijkt dat het moment van plaatsing op zich laat wachten en de situatie voor school en leerling onder spanning komt te staan, kan er een brugplaatsperiode worden overwogen.

De leerling kan gedurende vijf dagdelen per week een onderwijsaanbod krijgen binnen één van de twee SBO- scholen die ons SWV kent (De Kameleon in Papendrecht en De Steenen Kamer in Zwijndrecht).

De leerling wordt gedurende de vijf dagdelen begeleid binnen of buiten de klas (variabel aanbod) door een onderwijsassistent op de SBO-school.

Bij plaatsing binnen het SBO voor deze 5 dagdelen per week blijft de leerling ingeschreven op de school van herkomst. De school van herkomst houdt zorgplicht tot de leerling ingeschreven wordt op de nieuwe school.

Afspraken t.a.v. de brugplaatsing in het SBO:

- De twee SBO scholen binnen het SWV krijgen aan het begin van het schooljaar ieder 0,5 fte voor de aanstelling van een onderwijsassistent.
- Op het moment dat een leerling vier schoolweken lang een aangepast aanbod heeft gehad binnen de eigen basisschool, is na die vier schoolweken een brugperiode in het SBO mogelijk. Van deze vier weken kan afgeweken worden wanneer via de juiste aanmeldroute brugplaatsing direct gerealiseerd kan worden in het belang van leerling en situatie.
- Er is binnen een SBO school brugplaatsing mogelijk voor maximaal vier kinderen. De opvang vindt zoveel mogelijk plaats binnen de SBO school in de woonplaats of nabije woonplaats van de leerling. Het kan voorkomen dat de leerling opvang krijgt in de andere SBO school. Dit wordt in overleg met de ouders van de leerling besproken.
- De brugplaatsing is voor een beperkte tijd, maximaal 8 weken, tot het moment dat de leerling geplaatst wordt op zijn/haar toekomstige school. De leerling blijft ingeschreven op de eigen basisschool totdat de leerling ingeschreven wordt op zijn/haar toekomstige school.
- De onderwijsassistent zal de leerling gedurende vijf dagen per week begeleiden. Er wordt voor een zo passend mogelijk onderwijsaanbod gezorgd binnen en/of buiten een groep. Er worden van de leerling geen vorderingen bijgehouden in een leerlingvolgsysteem.
- De school van herkomst blijft verantwoordelijk voor de leerling. Deze school neemt contactinitiatieven, monitort het verblijf van de leerling op het SBO en voert voortgangsgesprekken met ouders en ketenpartners. Bij de start van de brugplaatsing wordt afgesproken wie de contactpersonen van de basisschool, de brugplaats en het SWV zijn.
- De onderstaande route wordt gevolgd:

Route naar brugplaats SBO in een schema:

1	Er is sprake van een dreigende thuiszitter, waarbij onderwijs voorliggend is aan zorg met als doel tijdelijke opvang op een SBO school.	De school van herkomst behoudt zorgplicht.
2	De school van herkomst neemt contact op met de sectordirecteur van het samenwerkingsverband. (SWV passend onderwijs Drechtsteden 28.09)	
3	De sectordirecteur neemt contact op met de directeur van het SBO.	
4	Binnen een week vindt er overleg plaats. Dit wordt georganiseerd door de directeur van de school van herkomst. Betrokkenen zijn: Directeur school van herkomst, kernteamlid vanuit het SWV, directeur SBO en ouders/verzorgers) en het brugformat (zie bijlage) wordt met de SBO school gedeeld. Ouders tekenen hiervoor een plaatsingsformulier voor tijdelijke plaatsing SBO.	Duur van de plaatsing: <ul style="list-style-type: none"> · 8 schoolweken, 5 dagdelen · Na 4 schoolweken tussenevaluatie · Na 6 schoolweken eindadvies · Eventueel verlenging mits met een goede onderbouwing, max. vier schoolweken. <ul style="list-style-type: none"> • Langere verlenging mogelijk, mits met goede onderbouwing, max 4 weken.
5	Er wordt een crisisteam geformeerd, hierin neemt zitting: IB-er school van herkomst, directeur/IB-er SBO en kernteamlid SWV.	Casemanager: <ul style="list-style-type: none"> · IB-er school van herkomst is initiatiefnemer en verantwoordelijk. <ul style="list-style-type: none"> • Kernteamlid SWV als procesbewaker.
6	Bij positief besluit wordt de leerling zo spoedig mogelijk na overleg geplaatst voor een afgebakende periode van 8 weken.	Opties van plaatsen door directeur SBO: <ul style="list-style-type: none"> · 1-op-1 met OA <ul style="list-style-type: none"> • In een groep met een OA
7	De school van herkomst zorgt dat zij op de hoogte blijft van de vorderingen van de leerling en levert gewenst lesmateriaal aan.	Wekelijks opvragen van stand van zaken, vorderingen door middel van mail aan de directeur/IB-er van het SBO.
8	De casemanager arrangeert na 4 weken een tussenevaluatie en na 6 weken een adviesgesprek, verslag hiervoor wordt opgesteld. (crisisteam en ouders/verzorgers)	Mogelijke opties: <ol style="list-style-type: none"> 1. Verlenging brugplek 2. Verwijzing SO/SBO/SBO+ 3. Terugplaatsing school van herkomst 4. Herplaatsen andere school voor regulier onderwijs 5. <u>Behandeling</u>
9	De school van herkomst verzorgt de verwijzing.	

2.5 Brugplaats zorg met onderwijs KDC-ASVZ

In een enkele dreigende thuiszitterscasus lijkt een behandeling/therapie een voorwaarde om ook onderwijs te kunnen volgen. Het gaat om leerlingen waarbij vaak een combinatie van kind, systeem en schoolfactoren maken dat een gedragsmatige aanpak noodzakelijk is en/of er is een ondersteuningsvraag voor zowel school als thuis.

Het KDC van het ASVZ aan de Touwbaan 1 te Sliedrecht stelt, indien de ruimte aanwezig is, een brugplaats in de KDC-groep beschikbaar voor kinderen waarbij een reguliere onderwijssetting niet meer lukt. De bekostiging verloopt via het jeugdteam of CJG, het gaat en slotte om een plaats op het KDC.

Bespreking in OT breed is van belang. Wanneer de eerstvolgende OT breed te lang op zich wachten kan ook gekozen worden voor bespreking binnen OT smal. Aanvullend worden er contacten gelegd

met het Jeugdteam/ Centrum Jeugd en Gezin (CJG)/ schoolmaatschappelijk werk (SMW) (afhankelijk per gemeente).

Vanuit het SWV wordt een aantal uur onderwijs op locatie van het KDC geregeld. Dit gebeurt door een leraarondersteuner die met het materiaal van de school van herkomst aan de slag gaat met de leerling. De IB-er ontwerpt een passend aanbod, organiseert de benodigde materialen en bespreekt dit met de leraarondersteuner. De IB-er organiseert ook de tussentijdse overleggen. Vanuit het SWV kijkt een coördinator mee.

De school van herkomst blijft verantwoordelijk voor de leerling. Deze school neemt contactinitiatieven, monitort het verblijf van de leerling op het ASVZ en voert voortgangsgesprekken met ouders en ketenpartners. Bij de start van de brugplaatsing wordt afgesproken wie de contactpersonen van de basisschool, de brugplaats en het SWV zijn.

De brugplaatsing is voor beperkte tijd, ca. 6 weken, tot het moment dat de leerling geplaatst wordt op zijn/haar toekomstige school. De leerling blijft ingeschreven op de eigen basisschool totdat de leerling ingeschreven wordt op zijn/haar toekomstige school.

Als de wachttijd naar een andere onderwijssoort korter is dan vier weken:

In de tijd voorafgaande aan de plaatsing bij een andere school krijgt de leerling een aangepast onderwijsaanbod vanuit de school. Er kan een aanbod in een 1-1 situatie zijn gedurende enkele dagen/dagdelen of in de thuissituatie (bv onderwijs op afstand met de AV1 robot). De verantwoordelijkheid voor deze fase ligt bij het schoolbestuur en de directie. In deze fase wordt er samengewerkt tussen de school, ouders, het SWV en de zorgpartners. Het schoolbestuur kan op basis van een maatwerkplan voor evt. een tijdelijke periode extra financiële ondersteuning bij het SWV een verzoek indienen.

Als de wachttijd naar een andere onderwijssoort langer is dan vier weken, geldt het onderstaande vanaf de vijfde week:

Wanneer blijkt dat er per direct een therapeutisch/behandelaanbod nodig is voor de leerling en dit niet direct gerealiseerd kan worden, kan de leerling - indien wenselijk en mogelijk - worden opgevangen binnen de overbruggingsgroep op het KDC ASVZ met bekostiging door de gemeente waar de leerling woonachtig is. De beschikking loopt via het Jeugdteam/CJG. Vaak overweegt het jeugdteam of behandeling dan wellicht volledig op het ASVZ kan plaatsvinden. Indien mogelijk en wenselijk wordt er door het SWV voor een aantal nader te bepalen uren onderwijs verzorgd door een leraar ondersteuner op het KDC-ASVZ. De leerling blijft ingeschreven op de school van herkomst, de leraar ondersteuner ontvangt lesmateriaal van de intern begeleider. De IB monitort de voortgang en blijft betrokken. Voor dit aanbod heeft de IB-er contact met het kernteam of de contactpersoon van het SWV. De sectordirecteur van het SWV wordt op de hoogte gesteld.

De duur van het aanbod na de eerste vier weken zorgplicht door school is afhankelijk van de toewijzing naar een passender onderwijsplek. Het mag duidelijk zijn dat er van alle partners (ouders, school, jeugdzorg) inspanning verwacht wordt om de overbruggingsperiode zo kort mogelijk te laten zijn (ca. 8 weken).

Toeleiding naar een brugplaats op het ASVZ:

- De IB-er van de huidige basisschool en de gebiedscoördinator van het SWV hebben overleg. De gebiedscoördinator heeft contact met het ASVZ en bespreekt de mogelijke brugplaatsing. Er vindt door de gebiedscoördinator een terugkoppeling plaats naar de basisschool.
- De leerling wordt besproken in het OT breed met de jeugdhulppartners voor indicatie voor verblijf op het KDC.
- De huidige school initieert een gesprek tussen de ouders van de leerling, de IB-er van de school waar de leerling ingeschreven staat, het ASVZ, met mogelijk een specialist en/of de gebiedscoördinator van het SWV. Dit gesprek is een kennismakingsgesprek en er worden afspraken gemaakt t.a.v. de dagdelen op de groep, het onderwijsprogramma ed.

- De IB-er van de reguliere school draagt zorg voor een overdrachtdossier richting de leraar ondersteuner en het KDC.
- De ouders dragen zorg voor het vervoer (zelf rijden of aanvraag indienen bij de gemeente).
- Als de brugperiode langer gaat duren dan 6 weken, is er na 6 weken een voortgangsgesprek waarbij ouders, de IB-er of directeur van de basisschool, de IB-er of directeur van het KDC-ASVZ en de SWV-coördinator aanwezig zijn.

2.6 Pilot zorg in onderwijs ASVZ-SPON

Kinderen met een vrijstelling van onderwijs/ontheffing leerplicht, die reeds behandeling volgen op het ASVZ, ontvangen binnen deze pilot maatwerk onderwijs afgestemd op hun ondersteuningsbehoeften en leerbaarheid. Zij hebben doorgaans een relatief lagere schooldraagkracht.

Zij zijn uitgeschreven op hun school. Zij zullen naar verwachting langere tijd op het KDC verblijven.

Tijdens hun verblijf op het KDC kunnen zij binnen deze pilot enkele uren onderwijs volgen. Leren vindt plaats in de speciaal hiervoor ingerichte Onderwijs In Zorg klassen.

Voor het vaststellen van de leerbaarheid en schooldraagkracht worden leerlingen vanaf de start van het maatwerk aanbod nauwgezet gevolgd in hun ontwikkeling. De afstemming van het te bieden onderwijsaanbod gebeurt in regelmatig overleg met ouders en tussen de orthopedagoog van het KDC, de orthopedagoog van het SWV, de pedagoog van SPON, de leerkracht vanuit het SWV en de pedagogisch medewerkers.

2.7 Ondersteuning CCE en het BREN

Bij zeer complexe ondersteuningsproblematiek kan een onafhankelijk specialistisch advies gevraagd worden bij het CCE (Centrum voor Consultatie en Expertise). Het CCE werkt kosteloos voor professionele aanvragers en kan om een consult of om begeleiding verzocht worden. Het CCE wordt gefinancierd vanuit overheidsmiddelen.

De werkwijze van het CCE kan via de link bekeken worden: <https://cce.nl/visie-en-werkwijze>.

Vanuit het ondersteuningsteamoverleg kan bij een zeer complexe casus met betrekking tot jeugdhulp de jeugdprofessional de casus inbrengen bij het BREN. Jeugdprofessionals, (gezins)voogden en aanbieders kunnen een casus inbrengen bij het expertiseteam met toestemming van ouders. Zonder toestemming kan dit anoniem.

Het BREN is het Bovenregionaal Expertisenetwerk (BREN) van Stichting Jeugdteams ZHZ. Het vormt de samenwerking tussen de jeugdteams, gecertificeerde instellingen en verschillende gecontracteerde jeugdzorgaanbieders uit de regio Zuid-Holland Zuid. Zij zijn samen verantwoordelijk voor het organiseren van passende zorg voor complexe casuïstiek. Het expertiseteam adviseert de client, ouders/verzorgers en betrokken professionals in het opstellen van een perspectiefplan en het organiseren van de benodigde zorg. Zij werken ook nauw samen met het eerder genoemde CCE.

Wij zien in onze regio ketensamenwerking door middel van de vaste schakel steeds duidelijker vormen aannemen, een korte lijn in de samenwerking tussen school, SWV en jeugdhulp. Het is zeer goed denkbaar dat ook via deze vaste schakel een beroep gedaan kan worden op het BREN.

2.8 Goal

Voor bepaalde leerlingen uit groep 7 en 8 is al het voorgaande ingezet, maar door hardnekkige belemmerende factoren zitten zij helaas nog steeds thuis. De leeftijd van de leerling maakt dat ook

gekeken wordt naar het toekomstige VO-aanbod. De mogelijkheid tot een soepele overstap naar het VO-aanbod lijkt zeer gering en is niet op te lossen door een PO-aanbod, eventueel in combinatie met zorg.

In overleg met ouders kan de optie GOAL voor een kortdurend aanbod in aanvulling op het aanbod vanuit het PO worden besproken. GOAL is een tijdelijke onderwijsopvangvoorziening van het Samenwerkingsverband VO Noordelijke Drechtsteden en is gevestigd in de Duindoornhof in Papendrecht. GOAL is bedoeld voor leerlingen in het VO zoals, Vmbo, Havo, Vwo en Praktijkonderwijs, waarvan de ondersteuningsvraag tijdelijk de mogelijkheden van de school overstijgen. De Advies- en Toewijzingscommissie Voortgezet Onderwijs (AT-VO) beoordeelt samen met de leerling, de ouders, GOAL en de school van herkomst welke vorm van opvang het best past en het beste resultaat op kan leveren. De medewerkers van GOAL zijn geschoold op het gebied van onderwijs en pedagogiek. Daarnaast is een psychomotorische coach verbonden aan GOAL. Ook kan een GZ-psycholoog geraadpleegd worden voor consultatie en advies.

Als een leerling in het basisonderwijs een didactische leeftijd heeft tussen 55 en 70 maanden en het basisonderwijs geen passend aanbod meer kan bieden op het gebied van leren, kan het OT van het PO advies uitbrengen aan de IB-er om de leerling aan te melden bij AT-VO. De AT-VO beoordeelt samen met de leerling, de ouders, GOAL en de school van herkomst welke vorm van opvang het best past en op welke manier de leerling goed zal kunnen landen in het VO. De basisschool is verantwoordelijk voor het aanleveren van passende lesmaterialen.

De visie van het SWV is leidend voor de werkwijze van GOAL. Voor elke leerling wordt gezocht naar de meest passende pedagogische, didactische plaats. Dit heeft geleid tot een diversiteit aan uitstroomprofielen voor de leerlingen van GOAL.

Bij GOAL gelden de volgende punten:

- De school van herkomst blijft zorgplichtig en levert onderwijsmaterialen aan.
- De rol van de ouders is groot; zij moeten achter dit aanbod staan en hun kind motiveren en faciliteren om deel te nemen aan het aanbod. Ook moeten zij bereid zijn om veelvuldig in overleggen te participeren.
- Vaak is het aanbod een vorm van deeltijdonderwijs. Vanuit Jeugdhulp/GGZ wordt een aanvullend aanbod noodzakelijk geacht.
- De aanmeldroute wordt ingezet via het kernteam en het OT op de basisschool. De aanmelding verloopt via AT-VO; daar wordt bekeken of de leerling met zijn ondersteuningsbehoeften bij GOAL een passend aanbod kan krijgen.

2.9 Doorzettingsmacht en -kracht

Afspraken met betrekking tot zorgplicht zijn vastgelegd in het Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Ondanks deze afspraken en de inspanningen van betrokkenen kunnen er zich situaties voordoen waarin het vinden van een passende onderwijsplek niet lukt. Scholen, hun besturen en het samenwerkingsverband werken zorgvuldig, maar dit betekent niet dat beslissingen over de invulling van de ondersteuning of toeleiding naar speciaal (basis)onderwijs voor een leerling altijd door alle partijen als best passend gezien worden. Een verschil in inzicht mag er echter niet toe leiden dat een leerling tijdelijk geen onderwijsplek heeft en thuis komt te zitten. Daarom kan de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband (hierna DB) in uitzonderlijke situaties gebruik maken van een vorm van doorzettingsmacht.

Doorzettingsmacht impliceert het mandaat tot “ingrijpen of besluiten nemen bij impasses of stagnaties in besluitvormings- of werkprocessen. In transparante afspraken is van tevoren vastgelegd wie de doorzettingsmacht heeft. Het in praktijk brengen vereist leiderschap.”

Bij doorzettingsmacht op het niveau van het SWV gaat het om situaties waarin een leerling verstoeken dreigt te blijven van passend onderwijs (thuiszitten) doordat geen enkele voorziening (binnen het samenwerkingsverband of daarbuiten) een passende onderwijsplek kan of wil bieden.

Doorzettingsmacht betreft in zo'n geval het proces waarmee een passende onderwijsplek wordt afgedwongen.

De leden schoolbesturen van het SWV

1. beleggen de doorzettingsmacht aan de onderwijskant bij de DB van het SWV. Deze opereert m.b.t. de doorzettingsmacht onafhankelijk en zonder last of ruggespraak.

2. verlenen de DB van het SWV voldoende handelingsruimte om invulling te geven aan de doorzettingsmacht. Dit betekent dat de DB van het SWV de bevoegdheid heeft een plek voor de leerling te forceren.

De focus bij het uitvoeren van deze afspraak ligt op de vraag ‘hoe komt dit kind z.s.m. tot (voor nu) optimale ontwikkeling en wat is daarvoor nodig?’

Wat betekent dit voor de preventie thuiszitten?

1. In geval van (dreigend) thuiszitten worden allereerst de routes belopen zoals in dit routeboek geschetst. Op het moment dat door impasses of stagnaties in besluitvormings- of werkprocessen rond een leerling het thuiszitten niet kan worden beëindigd, betreft de school of instantie de sectordirecteur van het SWV bij de casus.
2. De sectordirecteur onderzoekt het voorliggende traject, gaat in gesprek met betrokkenen en ketenpartners. En be vraagt hen op visie m.b.t. wat nodig is om langdurig thuiszitten te voorkomen. Mogelijk komt men in deze fase al tot een gezamenlijke aanpak.
3. Zo niet dan legt de sectordirecteur de vraag voor aan de DB van het SWV. Deze bespreekt de casus met de betrokken schoolbesturen en instanties. De DB kan eventueel gebruik maken van een second opinion vanuit het SWV Dordrecht en neemt vervolgens een doorzettingsbesluit dat zal leiden tot een meest passend onderwijsaanbod op dat moment. Door betrokkenen zal een plan van aanpak verder concreet worden uitgewerkt met verschillende evaluatie- en bijstellingsmomenten. De kernteamprofessionals of contactpersoon van het SWV staan de beoogde school hierin bij.

Hoofdstuk 3: Landelijk en regionaal

3.1 Info leerplicht en wetgeving aangepaste schooltijden

Sinds 1 augustus 2018 heeft de overheid de volgende beleidsregel t.a.v. het afwijken van het verplichte aantal uren vastgesteld (zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041216/2018-08-01>):

Artikel 6: Voorwaarden voor afwijking van het verplichte aantal uren onderwijstijd.

Het uitgangspunt is dat alle leerlingen onderwijs volgen op school. In een aantal gevallen kan het echter nodig zijn om aan individuele leerlingen met lichamelijke of psychische problemen maatwerk te bieden door af te wijken van het verplichte aantal uren onderwijstijd. Tegelijkertijd moet worden voorkomen dat ten onrechte van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt, terwijl binnen een school een passende oplossing gevonden kan worden.

Vier categorieën:

In de volgende situaties kan het voorkomen dat een individuele leerling structureel niet deelneemt aan het onderwijs van de groep of klas waarin hij is geplaatst:

- a. vanwege noodzakelijke behandeling ter ondersteuning van het onderwijs aan een leerling in het speciaal onderwijs;
- b. vanwege noodzakelijke medisch of paramedisch geïndiceerde behandeling of als gevolg van een ziekte die belet dat de leerling de volle schooltijd aanwezig blijft of blijft deelnemen aan het voor hem bestemde onderwijs;
- c. vanwege noodzakelijke behandeling van een leerling die onderwijs volgt op een school als bedoeld in artikel 71c van de WEC en
- d. andere situatie dan a, b en c.

In de situaties onder a, b en c hoeft geen instemming met de afwijking te worden aangevraagd wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan.

Categorie a:

De eerste categorie leerlingen betreft leerlingen in het speciaal onderwijs. Voor deze leerlingen, waarvoor een behandeling ter ondersteuning van het onderwijs noodzakelijk is, hoeft geen aanvraag te worden ingediend wanneer:

- het bevoegd gezag kan aantonen dat de commissie voor de begeleiding (voor scholen) dan wel de commissie van onderzoek (bij instellingen) samen met de behandelaars van de school de behandeling tijdens schooltijd noodzakelijk achten en
- het bevoegd gezag heeft in het ontwikkelingsperspectief vastgelegd op welke wijze de behandeling ondersteunend is voor het onderwijs.

Een aanvraag is in deze gevallen niet nodig omdat de behandeltijd hiermee is gekwalificeerd als onderwijstijd. Bijgevolg kan hierdoor geen afwijking van het minimum aantal uren onderwijs ontstaan.

Categorie b:

De tweede categorie leerlingen betreft zowel leerlingen in het speciaal onderwijs als leerlingen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Het gaat om leerlingen die:

- tijdens schooltijd een medisch of paramedisch geïndiceerde behandeling moeten ondergaan en om die reden gedurende die tijd niet deelnemen aan de in beginsel wel voor die leerling bestemde onderwijsactiviteiten;
- als gevolg van een chronisch vermoeidheidssyndroom of een andere aandoening op medische grond niet in staat zijn de hele schooltijd op school aanwezig te zijn of aan de lessen deel te nemen.

Toelichting:

De omstandigheid dat leerlingen tijdens die (para)medische behandeling (tijdelijk) afwezig zijn of op medische grond niet aan de lessen kunnen deelnemen, brengt met zich mee dat zij op grond van het bepaalde in artikel 11, onder d, van de Leerplichtwet 1969 gedurende die tijd vrijgesteld zijn van de schoolbezoekplicht. Voor deze en andere zieke leerlingen (bijvoorbeeld door griep, een gebroken been of migraine) hoeft geen aanvraag te worden ingediend. Ook zij zijn geoorloofd afwezig op grond van artikel 11, onder d, van de Leerplichtwet.

Wel is het, gelet op het bepaalde in artikel 12 van de Leerplichtwet 1969, in de hiervoor genoemde gevallen noodzakelijk dat hun tijdelijke afwezigheid of het tijdelijk niet deelnemen aan het in beginsel wel voor de leerling bestemde onderwijs als 'geoorloofd verzuim' wordt aangetekend in de verzuimregistratie van de school en dat een bewijsstuk voorhanden is waaruit blijkt op welke grond en gedurende welke tijd de (tijdelijke) afwezigheid van de leerling of het niet deelnemen aan het onderwijs (para)medisch geïndiceerd is. Deze tweede groep leerlingen kan deels samenvallen met de navolgende derde categorie.

Categorie c:

De derde categorie leerlingen is de groep leerlingen die een inrichting, een gesloten instelling of een residentiële instelling als bedoeld in artikel 71c, lid 1 en 2, van de WEC bezoekt waarmee de school een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in die bepaling heeft gesloten. Onder deze categorie worden ook de leerlingen begrepen die zijn ingeschreven op een basisschool of een school voor voortgezet onderwijs en die op grond van artikel 15 WPO resp. artikel 6h WVO gedurende een termijn van ten hoogste drie maanden aaneengesloten het volledige onderwijsprogramma volgen op een school als bedoeld in artikel 71c, lid 1 en 2, van de WEC. Voor zolang een leerling uit deze categorie afwezig is, of niet aan het reguliere onderwijs van zijn groep deelneemt om een andere reden dan een onderwijsondersteunende behandeling of behandeling om (para)medische redenen (zie hierboven onder a en b), is het aanvragen van afwijking in beginsel aan de orde als door diens afwezigheid voor die leerling het wettelijk voorgeschreven minimum aantal uren onderwijs niet wordt gehaald.

De inspectie stemt in deze gevallen zonder voorafgaande aanvraag in met onderschrijding van het wettelijk minimum aantal uren onderwijs, indien:

- de school in het bezit is van een verklaring van de verantwoordelijke behandelaar van de therapieverzorgende residentiële instelling waaruit blijkt dat de gevraagde beperking van het aantal uren onderwijs in het belang van de ontwikkeling van de leerling noodzakelijk is en
- indien uit die verklaring blijkt om hoeveel uren behandeling onder schooltijd het gaat en op welke tijdstippen deze plaatsvindt.

Categorie d:

Voor alle andere leerlingen die zijn ingeschreven op een school voor speciaal onderwijs, een basisschool of een school voor voortgezet onderwijs voor wie geldt dat zij vanwege lichamelijke en/of psychische redenen niet volledig aan het onderwijs kunnen deelnemen (categorie d), moeten scholen een aanvraag indienen.

In deze aanvraag vermeldt het bevoegd gezag het volgende:

1. voor hoeveel uren per week en gedurende welke periode gedurende het schooljaar de afwijking wordt aangevraagd;
2. dat voor de leerling een ontwikkelingsperspectief is opgesteld dat aan de vereisten genoemd in deze beleidsregel voldoet;
3. in het voorkomende geval: dat eerder is verzocht om afwijking van de onderwijstijd.

Ad 2. In het ontwikkelingsperspectief dient het bevoegd gezag van de school te onderbouwen waarom de afwijking van de onderwijstijd noodzakelijk is en welke ondersteuning wordt geboden. Daarvoor neemt het bevoegd gezag in het ontwikkelingsperspectief het volgende op:

- waarom deze afwijking volgens deskundigen als bedoeld in artikel 34.8 Besluit bekostiging WPO en artikel 15a van het Inrichtingsbesluit WVO noodzakelijk is. In het speciaal onderwijs is dat de commissie voor de begeleiding (scholen) of de commissie van onderzoek (instellingen);
- waaruit de afwijking van het programma van de leerling bestaat en om hoeveel uren onderwijstijd per week tijdens het betreffende schooljaar het gaat;
- voor welke periode binnen het lopende schooljaar deze afwijking geldt;
- welk onderwijsprogramma de leerling op school volgt en welk onderwijs en/of welke ondersteuning aan de leerling wordt geboden gedurende de uren dat deze niet op school is;
- op welke wijze het planmatig toewerkt naar het volgen van het volledig aantal geprogrammeerde uren onderwijs door de leerling.

Wanneer eerder is verzocht om afwijking van de onderwijstijd, bevat het ontwikkelingsperspectief:

- een evaluatie van de eventueel eerder geboden extra ondersteuning en;
- wat het bevoegd gezag eraan doet om te bewerkstelligen dat een leerling alsnog ingroeit wanneer dat niet binnen het voorgaand schooljaar is gelukt.

Toelichting: Het uitgangspunt van de onderwijswetgeving is dat alle kinderen onderwijs volgen op school. Op school ontmoeten ze andere leerlingen, sluiten ze vriendschappen en verwerven ze belangrijke sociale en maatschappelijke competenties. Soms kunnen kinderen echter vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school. In de brief van 18 november 2015 van de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan de Tweede Kamer werd daarom al aangekondigd dat het ook voor leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs mogelijk wordt om maatwerk te bieden doordat kan worden afgeweken van de voorgeschreven onderwijstijd. In het speciaal onderwijs bestond deze mogelijkheid om af te wijken van de onderwijstijd en tijdelijk minder onderwijs op school te volgen al. Omdat het bezoeken van de school zo belangrijk is voor leerlingen moet het bevoegd gezag de beslissing om de leerling minder onderwijs op school te laten volgen goed onderbouwen. Daarvoor is een ontwikkelingsperspectief noodzakelijk.

3.2 Info Meldcode, Veilig Thuis en beschermingstafel

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de ondersteuningsroute:

Stappen meldcode:

1. Signaleren
2. Collegiale consultatie
3. Gesprek met ouders en/of kind
4. Weging en risicotaxatie
5. Melden bij veilig Thuis en/of (ook) hulp organiseren

In stap 4 (Wegen van geweld) en stap 5 (Beslissen) zijn vijf afwegingsvragen toegevoegd. Die vrij vragen hebben betrekking op:

- Het vermoeden wegen om te beslissen of actie nodig is;
- Inschatten of sprake is van acute of structurele onveiligheid;
- Kan de school, samen met de ketenpartners, hulp organiseren om de dreiging af te wenden?
- Aanvaarden de betrokkenen die hulp en zetten zij zich actief in?
- Leidt de hulp tot de afgesproken resultaten met betrekking tot veiligheid en welzijn?

Deze stappen vallen samen met de ondersteuningsroute van de school en besprekingen in het OT-breed, zie uitgewerkte stappen hieronder.

1. Kernteamlid/SWV-professional signaleert belemmeringen in ontwikkeling van de leerling en vermoedt dat dit te maken heeft met structurele onveiligheid.

2. Kernteamlid overlegt met intern begeleider en leerkracht. Samen wordt nagegaan of collega's dezelfde signalen en gedragingen waarnemen.

Zo nodig worden andere in- of -externe deskundigen geraadpleegd zoals de aandachtsfunctionaris van de school of Veilig Thuis (anoniem).

Wanneer het kernteamlid/ SWV-professional in vertrouwen wordt genomen door de leerling, legt het kernteamlid allereerst uit wat haar/zijn beroepsopdracht is wanneer belastende informatie gedeeld wordt. Ook kan samen met de leerling een vertrouwd persoon binnen de school worden gezocht om de informatie mee te delen.

3. School bespreekt de signalen met ouders/verzorgers. Hier kunnen SWV professionals eventueel bij aanwezig zijn, afhankelijk van de wenselijkheid.

4. Multidisciplinair overleg in het OT breed

- Wegen van aard en ernst van de signalen
- Inschatten risico's en ondersteuningsbehoeften
- Is hulp bieden mogelijk?
- Opstellen plan van aanpak – onderwijs-zorg arrangement
- Werken betrokkenen mee?
- Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?

Ouders/verzorger zijn aanwezig bij het OT breed, hebben eerder toestemming gegeven voor bespreking. Bij onverhoopte afwezigheid worden zij zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Bij geen toestemming voor bespreking worden de signalen toch, maar geanonimiseerd, besproken in het OTbreed.

NB. Organiseer een tussentijds multidisciplinair overleg wanneer de casus snelle actie verlangt en de eerstvolgende OTbreed-datum te lang op zich laat wachten.

5. Advies vanuit het OTbreed wordt uitgevoerd met tussentijdse inschatting van de situatie binnen een korte periode of dit leidt tot duurzame veiligheid.

Dit kan zijn: nader onderzoek/ ondersteuning en hulp voor leerling, ouders en leerkracht / melding Veilig Thuis

6. Nazorg en evaluatie van het gekozen Plan van aanpak.

Met betrokkenen (ouders/ kernteam/ jeugdhulp) zo nodig bijstellen Plan van aanpak

Knelpunten worden door kernteamleden gedeeld met de sectordirecteur van het SWV zodat dit meegenomen kan worden in beleid SWV-schoolbesturen-zorgpartners-gemeente

3.3 Doe-agenda thuiszitters, een regionale aanpak

De doe-agenda thuiszitters is een actiegericht vervolg op het thuiszitterspact van 2018. Waar het in dit pact nog vooral ging om het samenbrengen van alle actoren t.a.v. 'thuiszitters' en redelijk vrijblijvende afspraken, worden in de doe-agenda de opgehaalde ervaringen omgezet in een zevental concrete acties.

Het doel is dan ook niet nieuwe gremia te creëren waarin over thuiszitters gesproken wordt, maar veeleer op iedere denkbare plaats acties ondernemen om het thuiszitten daadwerkelijk terug te brengen.

Centraal doel: In 2023 is voor iedere thuiszitter binnen drie maanden een passend onderwijs- dan wel zorgaanbod gevonden.

Dit gebeurt door niet alleen acties te benoemen, maar tevens partijen verantwoordelijkheid te laten nemen voor het implementeren daarvan.

De acties zijn:

1. Investeer in de aanpak van school(ziekte)verzuim op schoolniveau (implementatie door scholen).
2. Bevorder deskundigheid van de mensen die het doen (implementatie door regio-academie en samenwerkingsverband).
3. Stel een regionale werkwijze op voor de overstap van zorgleerlingen van VO naar MBO (implementatie door: swv-vo).
4. Pas de procedure voor vrijstellingen op lichamelijke of psychische gronden aan (implementatie door LVS i.s.m. swv).
5. Ontwikkel een regionale doorbraakaanpak (implementatie door OOGO (op overeenstemming gericht overleg)).
6. Verbeter de informatiepositie van ouders (implementatie door scholen)
7. Richt een regionaal dashboard 'langdurig verzuim' in (implementatie door LVS)

De te volgen route bij deze doe-agenda is:

- Verankeren, dat wil zeggen brede consensus t.a.v. de voorgestelde maatregelen in de REA's.
- Vervolgens worden de voorgestelde maatregelen opgenomen in de governance van de Leerplicht en voortijdig schoolverlaten, de Samenwerkingsverbanden de scholen en de OOGO's, ieder voor zover het de eigen verantwoordelijkheid betreft.
- De algehele coördinatie en bewaking van de voortgang ligt bij de directeur-bestuurder van een aangesloten samenwerkingsverband PO en VO Drechtsteden en de programmamanager en RMC coördinator ZHZ.

3.4 De kracht om door te zetten, rapportage met adviezen

Op 29 januari 2019 is de rapportage 'De kracht om door te zetten' (Gedragswerk-Dullaert) gepubliceerd, als veldonderzoek in een zestal regio's in ons land naar de aanpak van thuiszitters. In die rapportage zijn tien adviezen geformuleerd om thuiszitten te voorkomen en te bestrijden. Na twee jaar, vond een tweede veldonderzoek plaats in die regio's, om de stand van zaken te vernemen. De tien adviezen uit 'De kracht om door te zetten' uit 2019 zijn voorzien van een stand van zaken in ons SWV:

1. Hef het verschil tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim op. Alle verzuim is ongewenst. Alle vormen van verzuim vragen om onmiddellijke en doelgerichte aandacht en actie. Omdat het een

symptoom is van onderliggende problematiek en een voorbode is van een verergerende situatie. [In onze huidige registratie maken we geen onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd.](#)

2. Stel preventie centraal. Richt de aandacht op alle situaties met een afbreukrisico voor kind of jeugdige. Deze leiden tot schooluitval en thuiszitten. Focus op de vraag wat ervoor nodig is om kinderen of jeugdigen in hun kracht te houden en zonder kleerscheuren uit deze situaties te laten komen. Preventie levert de beste kansen op voor de betrokken kinderen en jeugdigen en brengt duurzame maatschappelijke opbrengsten tegen (veel) lagere kosten dan curatie. Daartoe moet een preventieakkoord gesloten worden in een regionaal convenant, vastgelegd in het OOGO.

[In paragraaf 3.3 is te elzen hoe dit regionaal vorm krijgt middels de doe-agenda. Dit vraagt jaarlijks aandacht en kan in elke gemeente worden meegenomen naar LEA of OOGO](#)

3. Van leerplicht naar inclusie. Richt alle aandacht op het bevorderen en realiseren van het feit, dat alle kinderen zich op hun eigen wijze ontwikkelen en dus ook op hun eigen wijze leren. Leerplicht, in de zin van de uit 1969 daterende wettelijke regelingen, zal verlaten moeten worden. Alle kinderen ontwikkelen zich en leren en hebben recht op dat ontwikkelen en leren. Ze hebben dat recht samen en op 'inclusieve' wijze. Transformeer daarom leerplicht naar casusregie onderwijs en zorg met het mandaat om forcerende regie toe te passen. Leerplicht in de huidige vorm is immers geen 'schoolplicht'

[Hoe meer inclusief onderwijs vormgeven staat binnen het SWV vanaf 2021 hoog op de agenda.](#)

4. Schaf vrijstellingen af. Kinderen en jeugdigen leren op hun eigen wijze en doen dit niet in alle gevallen voor 100% op een school (kinderen leren tussen de 1% en 100%: hoe dan ook en waar dan ook). Streef individueel maatwerk na om voor ieder kind en iedere jeugdige een eigen leerroute, arrangement, of oplossing De kracht om door te zetten In de praktijk te realiseren. Creëer voor alle kinderen en jeugdigen een situatie waarin naar vermogen sprake is van leren en zorg. Dan zit niemand meer thuis. Ook ontheffing van leerplicht (artikel 5.a) wordt daardoor overbodig.

[Hiervoor hebben wij een nauwe samenwerking met Leerplicht, is het advies van het SWV nodig voor de aanvraag vrijstelling en is een pilot gestart om onderwijs te regelen voor kinderen met een vrijstelling. Zie de pilot onderwijs in zorg , paragraaf 2.6.](#)

5. Leg als onderdeel van het verzuimprotocol 'informed consent' voor ouders en kind vast. Ouders en kind moeten vanaf de eerste melding betrokken worden en instemmen.

[We zien dat is een heel belangrijk aspect is in een succesvol traject. Het SWV wil een studiedag voor scholen organiseren over ouders als educatief partner.](#)

6. Zet in op de ondersteuning van de leerkracht. Het is cruciaal dat de leerkracht vanuit zijn signalerende rol direct en zonder omwegen hulp in kan roepen.

[De middelen voor de basisondersteuning vanuit het SWV zijn opgehoogd zodat de IB meer uren beschikbaar heeft. Ook het altijd bespreken van een thuiszitters in het ondersteuningsteam of met het kernteam SWV is een vorm van ondersteuning die voor de leerkracht merkbaar is.](#)

7. Zorg bij wet voor een casusregisseur onderwijs en zorg. Als het multidisciplinaire team niet tot oplossingen leidt, wordt casusregie ingesteld (na de eerste vier weken van verzuim). Deze regie komt in handen van een casusregisseur onderwijs en zorg met wettelijk mandaat en in opdracht van de wethouder jeugd (gemeente) en de directeuren van de betrokken samenwerkingsverbanden. Deze wordt ingezet wanneer sprake is van een impasse, of een dreigende impasse. Deze casusregisseur heeft een mandaat op zowel onderwijs- als zorgterrein (= formaliseren van de integraliteit van onderwijs-zorg) om 'forcerende regie' toe te passen. Hij kan er na twaalf weken, of zoveel eerder als nodig, voor kiezen om een doorbraakteam in te schakelen.

Gezamenlijke regie is geregeld vanuit het kernteam SWV en de school, vaak aangevuld met de jeugdprofessional. Opschalen naar directieniveau is indien nodig mogelijk.

8. Organiseer een doorbraak. Samenwerkingsverbanden en gemeenten formeren als onderdeel van de regionale ondersteuningsstructuur een doorbraakteam, waarvan deel uitmaken: onderwijs, jeugdhulpverlening (regionaal expertteam), jeugdgezondheidszorg, leerplicht, Raad voor de Kinderbescherming, Veiligheidshuis en jeugdbescherming. Dit team omvat de bestaande structuur van thuiszitters-, actie-, of doorbraaktafels. Er is in die zin niet altijd sprake van een geheel nieuw team. Het doorbraakteam wordt door de casusregisseur gemobiliseerd wanneer na acht weken dreigt dat er tussen dat moment en de daaropvolgende vier weken geen passend aanbod is voor dit kind of deze jeugdige (opgeteld: twaalf weken = drie maanden). Casusregisseurs kunnen het team ook eerder inschakelen, zodra stagnatie optreedt.

[Dit is nog niet centraal georganiseerd en vraagt directe aandacht.](#)

9. Maak arbitrage mogelijk. Als bovenstaande niet leidt tot een passende oplossing, dan kan een impasse ontstaan. De casusregisseur kan dan (naast het gebruiken van forcerende regie gericht op de professionals) beslissen tot arbitrage. Hiertoe vraagt hij ouders mee te werken aan bindende arbitrage, waarbij zij zelf een vertegenwoordiger kunnen aanwijzen. Zodat zij zich gehoord en vertegenwoordigd weten.

[Dit is nog niet centraal georganiseerd en vraagt directe aandacht.](#)

10. Regionaal bindende afspraken en aanpassing wet- en regelgeving. Samenwerkingsverbanden en gemeenten nemen het initiatief om in een versterkt OOGO een bindend regionaal convenant op te stellen. Vóór het nieuwe schooljaar stelt men via deze afspraken een gemandateerd casusregisseur onderwijs-zorg aan. Ook vroegsignalering en ordentelijke registratie worden hierin geregeld. Hieraan voorafgaand wordt het OOGO verbreed: aan de gesprekstafel worden ook uitgenodigd de gecertificeerde instellingen, Jeugdgezondheidszorg, het onafhankelijke ouderplatform, Raad voor de Kinderbescherming en Veiligheid.

[Dit is nog niet georganiseerd en vraagt directe aandacht.](#)

Van de Rijksoverheid worden meerdere maatregelen gevraagd. Het gaat dan om het opheffen van het verschil in geoorloofd- en ongeoorloofd verzuim, het aanpassen van de wetgeving rond 'leerplicht', het beleggen van de taak van een casusregisseur om de forcerende regie mogelijk te maken, de plicht tot het afsluiten van een regionaal convenant en het wegnemen van de huidige obstakels om werkelijk maatwerk te kunnen bieden aan kinderen en jeugdigen. Dit betreft de bekostigingsstructuur, het inrichtingsbesluit onderwijs (vo) en vormgevingsregelingen binnen het onderwijs, alsmede het vastleggen van de drie-maanden-termijn om tot een werkelijke oplossing te komen. Ook de rol van het OM hoort hierbij.

Dit werd aangevuld met nieuwe adviezen in 2021:

1. Spreek vanaf nu over Aanwezigheid! en afwezigheid. Het gaat immers om het missen van kinderen en jongeren in het onderwijs.
2. Laat Aanwezigheid! doorwerken in de registratie bij zowel po als vo.
3. Geef preventie structureel prioriteit. Maak preventie tastbaar door resultaatgerichte acties te formuleren.
4. Stel ontwikkelen en leren centraal in elk ontwikkeltraject.
5. Maak voor- en nadelen van de aanpak van Aanwezigheid! ook in financiële zin zo helder mogelijk via businesscases. Investeer gezamenlijk en speel budget vrij voor speciale gevallen. Bijvoorbeeld een frictiebudget plus bijbehorend speciaal controle-protocol voor de accountant.
6. Werk aan individueel maatwerk op basis van de ondersteuningsvraag van kinderen en jongeren, en hun omgeving.

7. Regel 'casusregie' met ruimte en kracht.
8. Schep financiële speelruimte voor passende ontwikkeltrajecten, met passende verantwoordingsafspraken.
9. Hanteer simpele en praktische oplossingen: van gewoon dóén naar gewóón doen.
10. Pas het wettelijke regime (bijvoorbeeld de Variawet) aan om echt maatwerk mogelijk te maken

In komende versies van het routeboek preventie thuiszitten zullen we onze werkwijze steeds weer tegen het licht houden van deze adviezen.